

NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA PHỤ NỮ VÀ TỔ CHỨC HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ VIỆT NAM TRONG CÔNG TÁC BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG

› *Đ i diện Tổng cục Môi trường, Bộ Tài nguyên và Môi trường*

Kính thưa Đoàn Chủ tịch Đ i hội!

Kính thưa các đồng chí đ i biểu tham dự Hội nghị!

Với vai trò vừa là người công dân, người mẹ, người thầy đầu tiên của con người, phụ nữ có vai trò hết sức quan trọng trong công tác bảo vệ môi trường. Chị em là người sử dụng tiếp cận, giải quyết các công việc hàng ngày liên quan đến rác thải, nước sinh hoạt, vệ sinh và chăm sóc cho gia đình; Là nhóm đối tượng đích trong giáo dục sức khoẻ môi trường, là người bảo vệ và cũng có thể vô tình xâm hại môi trường, là tuyên truyền viên lập kế hoạch và tổ chức thực hiện các hoạt động tuyên truyền vận động tại cộng đồng. Phụ nữ là người hưởng lợi và quản lý các vấn đề môi trường cơ bản nhưng cũng là người gánh chịu trước tiên những hậu quả lũ lụt, thiếu nước, hạ hán, môi trường ô nhiễm, dịch bệnh... gây nên.

Trong những năm qua, Hội LHPN Việt Nam có vai trò quan trọng trong sự nghiệp bảo vệ môi trường của đất nước thông qua việc tham gia Ban chỉ đạo quốc gia về bảo vệ môi trường, Ban Điều hành chương trình Mục tiêu quốc gia nước sạch vệ sinh môi trường nông thôn; Chương trình mục tiêu quốc gia ứng phó với biến đổi khí hậu, Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới. Thành tích nổi bật được ghi nhận của các cấp Hội là:

Thứ nhất, *hó t động đẩy m nh các hó t động thông tin, giáo dục, truyền thông để trang bị các kiến thức, kỹ thuật, công nghệ về bảo vệ môi trường, quản lý và sử dụng hợp lý các nguồn tài nguyên thiên nhiên cho cán bộ Hội các cấp. Tổ chức biên số n và cung cấp các tài liệu giáo dục về môi trường phù hợp với đối tượng phụ nữ. Lòng ghép nội dung giáo dục về môi trường với nội dung giáo dục về giới, sức khoẻ, xoá đói giảm nghèo và các nội dung công tác của Hội nhằm tăng cường hiệu quả công tác giáo dục về môi trường.*

Các hoạt động phụ nữ tham gia bảo vệ môi trường được đăng tải trên các các phương tiện thông tin đại chúng và phương tiện truyền thông của Hội như: Báo Phụ nữ Việt Nam, website Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam, Đài phát thanh/truyền hình, tờ Thông tin phụ nữ các tỉnh/thành phố đặc biệt là vào dịp hưởng ứng tuần lễ quốc gia nước sạch - vệ sinh môi trường nông thôn, ngày Môi trường thế giới, chiến dịch làm cho thế giới sạch hơn. Không chỉ truyền thông bằng bài viết, Hội LHPN Việt Nam cũng nổi bật với phương pháp tuyên truyền thông qua sản phẩm trưng bày của Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam như triển lãm “Sống xanh” tại 5 tỉnh; “phụ nữ chung tay bảo vệ môi trường, xây dựng nông thôn mới” tại 3 tỉnh.

Trung ương Hội đã xây dựng một bộ công cụ truyền thông phục vụ cho các nhà quản lý, các giảng viên, TTV trong đánh giá nhu cầu, lập kế hoạch và triển khai các chương trình dự án BVMT. Trong 5 năm qua, Hội đã biên soạn và phát hành tới các tỉnh/thành 6394 sổ tay về công tác bảo vệ môi trường, 5280 cuốn sổ tay tuyên truyền viên về bảo vệ môi trường (2012), hàng ngàn tờ gấp về hạn chế sử dụng túi nilon, 15.000 tài

liệu thực hành vệ sinh cá nhân, vệ sinh hộ gia đình, rửa tay với xà phòng, 95.000 cuốn sách lật về Cuộc vận động xây dựng gia đình 5 không 3 sạch.

Các hoạt động hưởng ứng những sự kiện môi trường lớn trong năm như Chiến dịch nâng cao nhận thức về môi trường nhân Ngày môi trường thế giới, Chiến dịch Làm cho thế giới sạch hơn, Tuần lễ quốc gia Nước sạch - vệ sinh môi trường cũng được tổ chức ở nhiều tỉnh/ thành và có sức lan tỏa rộng khắp.

***Thứ hai,** Hội đã xây dựng được đội ngũ cộng tác viên, tuyên truyền viên là cán bộ hội phụ nữ và các ngành liên quan có đủ kiến thức và kỹ năng vận động, huy động phụ nữ, cộng đồng tham gia bảo vệ môi trường.*

Trung ương Hội và các tỉnh/ thành Hội phụ nữ đều phân công cán bộ chịu trách nhiệm phối hợp với ngành Tài nguyên và Môi trường triển khai công tác tuyên truyền vận động phụ nữ thực hiện các hoạt động bảo vệ môi trường trong đó có việc triển khai Nghị quyết. Các tuyên truyền viên của Hội đã tổ chức hàng ngàn cuộc họp nhóm, thôn, bản tuyên truyền vận động, sinh hoạt câu lạc bộ phụ nữ thực hiện vệ sinh môi trường, các nhóm phụ nữ tín dụng - tiết kiệm hỗ trợ, giúp nhau xây dựng và sử dụng các công trình nước sạch và vệ sinh, tuyên truyền, vận động hội viên đăng ký thực hiện “gia đình 5 không 3 sạch” dựa theo các tiêu chí do TW Hội phát động góp phần xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh.

***Thứ ba,** xây dựng các mô hình bảo vệ thiên nhiên, bảo vệ và phòng chống ô nhiễm môi trường, chuyển giao công nghệ mới trong lĩnh vực bảo vệ môi trường với sự tham gia của phụ nữ.*

Cùng với việc đẩy mạnh công tác truyền thông giáo dục nâng cao nhận thức môi trường, việc xây dựng các mô hình về bảo vệ môi trường được các cấp Hội phụ nữ rất coi trọng. Các cấp Hội đã vận động và huy động chị em đóng góp, khai thác các nguồn lực xây dựng các mô hình phụ nữ tham gia BVMT. Đến nay, các cấp Hội LHPN Việt Nam đang triển khai rất nhiều mô hình BVMT với hình thức phong phú, đa dạng phù hợp với điều kiện của từng vùng tiêu biểu: Tuyến đường phụ nữ tự quản; Đoạn đường nở hoa (trồng hoa) 1000 đoạn đường cây xanh; Nhóm liên gia tự quản, cầu thang tự quản; Tổ phụ nữ thu gom rác; Phân loại rác tại nguồn và hạn chế sử dụng túi ni lông; Nhà sạch, vườn đẹp; mô hình về xử lý nước; Mô hình về hỗ trợ khuyến khích người dân xây và sử dụng nhà tiêu hợp vệ sinh; mô hình "giáo dục hành động vệ sinh môi trường và rửa tay với xà phòng"; thực hiện phong trào "Xanh - Sạch - Đẹp", phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá khu dân cư" do Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phát động; phong trào "Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc" gắn với 6 nhiệm vụ trọng tâm; Mô hình “Thu nhặt ve chai gây quỹ”, Chuyển rác thành tiền; Mô hình ủ phân compost tại hộ gia đình”; Ngày chủ nhật xanh; nhóm Mô hình truyền thông về nước sạch vệ sinh môi trường; mô hình "3 sạch" (sạch nhà, sạch bếp, sạch ngõ); Chi hội phụ nữ Xanh - Sạch - Đẹp; Ngõ tự quản về VSMT; CLB Phụ nữ với nước sạch - VSMT; Thu gom túi ni lông; CLB “Nhà sạch, đường thoáng”; Trồng cây lấy lá; Góc bếp điểm mười.

***Thứ tư,** trong các đoàn thể chính trị xã hội, Hội LHPN Việt Nam làm tốt việc nghiên cứu nhu cầu, khảo sát và lấy ý kiến của cán bộ, hội viên và nhân dân địa phương trước khi khởi động hay triển khai mô hình BVMT ở cơ sở, nhờ đó mà các mô hình hay*

các hoạt động BVMT Hội tổ chức thực hiện đều đáp ứng nhu cầu nguyện vọng của phụ nữ và Hội viên nên kết quả đạt được rất khả quan và được các cấp ủy đảng, chính quyền địa phương cùng cấp đánh giá cao. Bên cạnh đó, Hội rất trách nhiệm trong việc tham gia góp ý các văn bản liên quan đến lĩnh vực bảo vệ môi trường. Thường xuyên hướng dẫn Hội viên và phụ nữ thực hiện ngày một hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện luật pháp chính sách trong đó có những vấn đề liên quan đến BVMT để có những kiến nghị với Nhà nước bổ sung, sửa đổi các cơ chế, chính sách, luật pháp có Liên quan đến vấn đề môi trường cho phù hợp.

Thứ năm, các phong trào thi đua, khen thưởng trong các cấp Hội và hội viên phụ nữ được đẩy mạnh ra bước chuyển biến sâu rộng từ nhận thức đến hành vi cụ thể bảo vệ môi trường.

Hội đã chỉ đạo đưa nội dung BVMT trong việc thực hiện phong trào thi đua triển khai ở các cấp Hội và được đưa vào điểm đánh giá phong trào thi đua hàng năm của các cấp Hội, tạo khí thế sôi nổi tham gia của đông đảo Hội viên và phụ nữ trong cả nước. Cho đến năm 2015, có 6 tập thể, 01 cá nhân cán bộ, hội viên phụ nữ đã vinh dự được nhận cúp và bằng khen của Bộ Tài nguyên và Môi trường.

Có thể thấy với vai trò là một đoàn thể quần chúng với trên 16 triệu hội viên, có tổ chức chặt chẽ từ cơ sở lên đến cấp quốc gia, có vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền, vận động, hướng dẫn hội viên, phụ nữ tham gia BVMT, cải thiện cấp nước và vệ sinh, thay đổi phong tục tập quán lạc hậu, hỗ trợ phụ nữ về vốn, kỹ thuật tạo ra nhiều mô hình BVMT, các hoạt động của Hội có sức lan tỏa lớn góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống cho cộng đồng

Trong những năm gần đây, cùng với quá trình đô thị hóa vấn đề môi trường càng trở nên nghiêm trọng; công tác quản lý nhà nước về tài nguyên, bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu nhiều mặt còn hạn chế; pháp luật, chính sách thiếu đồng bộ; thanh tra, kiểm tra, giám sát, xử lý vi phạm chưa nghiêm. Điều tra cơ bản và quy hoạch sử dụng tài nguyên chưa đáp ứng yêu cầu. Việc giao quyền quản lý, khai thác, sử dụng đất đai, khoáng sản, rừng, nguồn nước chưa phù hợp với kinh tế thị trường và hiệu quả chưa cao; vẫn còn tình trạng khai thác trái phép tài nguyên, khoáng sản. Tình trạng ô nhiễm môi trường chậm được cải thiện; ô nhiễm môi trường ở nhiều nơi còn nghiêm trọng, nhất là tại một số làng nghề, lưu vực sông; xử lý vi phạm môi trường chưa nghiêm. Ý thức bảo vệ môi trường của một bộ phận người dân và doanh nghiệp chưa cao. Nhiều hệ sinh thái tự nhiên, nhất là hệ sinh thái rừng, đất ngập nước, thảm thực vật biển giảm cả về diện tích và chất lượng. Công tác bảo vệ rừng còn bất cập, tình trạng chặt phá và cháy rừng còn xảy ra. Nhiều loài sinh vật, nguồn gen quý đứng trước nguy cơ tuyệt chủng cao. Việc khắc phục hậu quả về ô nhiễm môi trường do chiến tranh để lại còn nhiều khó khăn. Chất lượng dự báo, nguồn lực và năng lực phòng, chống thiên tai, ứng phó với biến đổi khí hậu chưa đáp ứng yêu cầu. Tình trạng ngập úng ở một số thành phố lớn chậm được khắc phục. Sạt lở ven biển, ven sông và xâm nhập mặn diễn biến ngày càng phức tạp. Sử dụng năng lượng tái tạo (điện sinh khối, điện gió, điện mặt trời,...) còn ít.

Tình hình đó đòi hỏi cần nâng cao hơn nữa vai trò của phụ nữ và tổ chức Hội LHPN Việt Nam trong công tác bảo vệ môi trường, tôi đề nghị các cấp Hội quan tâm một số vấn đề sau đây:

- Các hoạt động bảo vệ môi trường của Hội Liên hiệp phụ nữ tiếp tục hướng về cơ sở, tập trung cho phụ nữ nông thôn, phụ nữ sống ở các vùng có nhiều bức xúc về môi trường, những kiến thức cơ bản về môi trường để từ đó xây dựng ý thức, dần dần thay đổi nếp sống có lợi cho bản thân, cho cộng đồng, thân thiện với môi trường.

- Tuyên truyền nâng cao nhận thức của phụ nữ về phòng chống thiên tai và ứng phó biến đổi khí hậu dựa vào cộng đồng; sử dụng tiết kiệm và hiệu quả tài nguyên trong sản xuất, đời sống. Hướng dẫn kỹ năng, hỗ trợ hội viên, phụ nữ giảm nhẹ rủi ro thiên tai, ứng phó với biến đổi khí hậu: biện pháp đảm bảo an toàn về người và tài sản khi xảy ra thiên tai; sử dụng năng lượng tái tạo, bảo vệ rừng, bảo vệ tài nguyên nước.

- Phát huy vai trò của tổ chức Hội, nâng cao năng lực cán bộ Hội trong hoạt động giảm nhẹ rủi ro thiên tai và ứng phó với biến đổi khí hậu. Vận động phụ nữ tham gia giám sát việc thực hiện các chính sách, pháp luật về bảo vệ môi trường tại cơ sở.

- Mỗi cơ sở Hội xây dựng một mô hình thiết thực tham gia giữ gìn vệ sinh môi trường, giảm ô nhiễm, giảm thải ra môi trường dựa vào cộng đồng hoặc mô hình sinh kế thích ứng với biến đổi khí hậu. Thí điểm các hoạt động phát huy vai trò của phụ nữ trong bảo vệ các nguồn tài nguyên. Gắn nội dung hoạt động bảo vệ môi trường với tiêu chí 3 sạch trong cuộc vận động xây dựng gia đình 5 không 3 sạch và Chương trình mục tiêu xây dựng nông thôn mới.

- Khuyến khích, hỗ trợ nhân rộng các sáng kiến của phụ nữ tham gia bảo vệ môi trường, giảm nhẹ rủi ro thiên tai và thích ứng với biến đổi khí hậu, góp phần xây dựng nông thôn mới.

- Chú trọng xây dựng đội ngũ tuyên truyền viên là cán bộ phụ nữ ở cơ sở để làm nòng cốt trong tuyên truyền, vận động phụ nữ và cộng đồng tham gia bảo vệ môi trường và thực hiện pháp luật bảo vệ môi trường.

- Quan tâm biên soạn, cải tiến các tài liệu truyền thông giáo dục về bảo vệ môi trường và Luật Bảo vệ môi trường phù hợp với đối tượng phụ nữ và cung cấp kịp thời xuống tận cơ sở.

Về phía Bộ Tài nguyên và Môi trường, chúng tôi tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa sự phối hợp giữa Bộ Tài nguyên và Môi trường với Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam trong việc chỉ đạo các cấp thực hiện các nội dung liên quan đến định hướng hoạt động, xây dựng kế hoạch hàng năm, đảm bảo nguồn kinh phí nhất định cho các cấp Hội hoạt động tham gia bảo vệ môi trường từ Trung ương đến cơ sở. Tăng cường đào tạo nâng cao năng lực của cho cán bộ các cấp Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam, đặc biệt là cán bộ Trung ương và cơ sở, góp phần quan trọng đảm bảo thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ bảo vệ môi trường đã được thống nhất theo kế hoạch.

Xin trân trọng cảm ơn!